སློབ་ཚན་ ༢༣
སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་འཁོར་རིམ་པ་གསུམ་གྱི་སྐོར།

ཞེ་ཤི། ཁ་སང་ཁྲིད་རང་གིས་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་རིམ་པ་གསུམ་བསྐོར་བ་རེད་ཟེ་
གསུངས་སོང་། དེ་ཚོའི་སྐོར་ལ་ཡང་བསྐྱར་རྒྱས་བཤད་ཧ་ག་ཙམ་གནང་རོགས་གནང་།

འཇིགས་མེད། ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་རིམ་པ་གསུམ་ཟེར་ན། བཀའ་དང་པོ་བདེན་པ་བཞིའི་ཆོས་འཁོར།
བཀའ་བར་བ་མཚན་ཉིད་མེད་པའི་ཆོས་འཁོར། བཀའ་མཐའ་མ་ལེགས་པར་རྣམ་པར་ཕྱེ་
བའི་ཆོས་འཁོར། དེ་གསུམ་ལ་དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་རིམ་པ་གསུམ་ཞུ་གི་ཡོད་རེད།

ཞེ་ཤི། ཨ་ལས། ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་དང་པོ་དེའི་བརྗོད་བྱ་གཙོ་བོ་ག་རེ་ཡིན་ན།

འཇིགས་མེད། འཁོར་ལོ་དང་པོའི་བརྗོད་བྱ་གཙོ་བོ་འདི་འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞི་རེད།
བདེན་པ་བཞི་ནི་སྡུག་བསྔལ་གྱི་བདེན་པ་བྱས། ཀུན་འབྱུང་གི་བདེན་པ།
འགོག་པའི་བདེན་པ། ལམ་གྱི་བདེན་པ་བཅས་བཞི་པོ་དེ་ཚོ་རེད།

ཞེ་ཤི། དེ་ལ་གསལ་བཤད་ཧ་ག་ཙམ་བསྐྱོན་ན་འགྲིག་གི་རེད་པས།

འཇིགས་མེད། ལགས་སོ། བདེན་པ་བཞི་པོ་འདིས་སྒྲིར་བཏང་འཁོར་བ་དང་།
མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་གཉིས་ཀྱི་སྐོར་ལ་གསུང་གི་ཡོད་རེད།

©2023 LRZTP

བདེན་པ་བཞི་ཡོད་པའི་ནང་ནས་ཀུན་འབྱུང་གི་བདེན་པ་དང་།
སྡུག་བསྔལ་གྱི་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱིས་འཁོར་བའི་རྒྱུ་དང་འབྲས་བུ་བསྟན་གྱི་ཡོད་རེད།
དེ་ནས་ལམ་གྱི་བདེན་པ་དང་།
འགོག་པའི་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱིས་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་རྒྱུ་དང་འབྲས་བུ་བསྟན་གྱི་ཡོད་
རེད། དེ་ལས་སྡུག་བསྔལ་དང་ཀུན་འབྱུང་གི་བདེན་པ་གཉིས་སྤང་བྱ་དང་།
ལམ་དང་འགོག་པའི་བདེན་པ་གཉིས་པོ་དེ་ཉམས་སུ་བླང་བྱ་རེད།

ཞེ་ཡི། དེ་ནས་འཁོར་ལོ་བར་བ་ལ་མཚན་ཉིད་མེད་པའི་ཆོས་འཁོར་ཞུ་བའི་རྒྱུ་མཚན་
ག་རེ་ཡིན་ན།

འགྱུར་མེད། འཁོར་ལོ་བར་བ་ཤེར་ཕྱིན་སྐབས་སུ་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་གི་ངོ་བོས་
མ་གྲུབ་པའམ། རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པ། སྟོང་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པའི་སྐོར་
རྒྱ་ཆེན་པོ་གསུངས་ཡོད་རེད། དེ་སོང་ཙང་བཀའ་བར་བ་ལ་མཚན་ཉིད་མེད་པའི་
ཆོས་འཁོར་ཞུ་བ་རེད།

ཞེ་ཡི། འཁོར་ལོ་བར་བ་གསུངས་ས་དེ་ཡང་ལྷ་ར་ནཱ་སི་རང་ལ་རེད་པས།

འགྱུར་མེད། མ་རེད། མ་རེད། བཀའ་བར་བ་གསུངས་ས་དེ་བྱ་རྒོད་ཕུང་པོའི་རི་བོར་འཁོར་བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའ་དང་། འོད་སྲུངས། རབ་འབྱོར་ལ་སོགས་པ་ལ་གསུངས་པ་རེད།

ཞེ་ཡི། འཁོར་ལོ་མཐའ་མའི་མདོ་སྡེ་དེ་ཚོ་ག་རེ་ག་རེ་རེད།

འགྱུར་མེད། འཁོར་ལོ་མཐའ་མའི་མདོ་སྡེ་གཙོ་བོ་ནི་མདོ་སྡེ་དགོངས་པ་ངེས་འགྲེལ་དང་།
མདོ་སྡེ་ལང་ཀར་གཤེགས་པ་ལ་སོགས་པ་རེད། དེ་ཚོའི་བརྗོད་བྱ་གཙོ་བོ་ནི་
བདེ་གཤེགས་སྙིང་པོ་དང་། སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་འོད་གསལ་བ་ཡིན་ཚུལ་

©2023 LRZTP

སོགས་གསུངས་ཡོད། གསུངས་ས་དེ་ཡངས་པ་ཅན་དང་། རི་བོ་མ་ལ་ཡ་ལ་སོགས་པ་ལ་རེད།

ཤེ་ལི། འཁོར་ལོ་རིམ་པ་གསུམ་གྱི་གོ་རིམ་འདི་འདྲས་ཟེ་བཞག་པའི་རྒྱུ་མཚན་ག་རེ་ཡིན་ན།

འགྱུར་མེད། ད་འདི་ཆོས་ཉམས་སུ་ལེན་སྟངས་ཀྱི་གོ་རིམ་ཞིག་རེད། སློབ་དཔོན་ཨཱཪྻ་དེ་བས་གསུངས་པའི་གཞུང་དབུ་མ་བཞི་བརྒྱ་པའི་ནང་ལ་དེའི་སྐོར་འདི་འདྲས་ཟེ་གསུངས་ཡོད་རེད། བསོད་ནམས་མ་ཡིན་དང་པོ་བཟློག་བར་དུ་བདག་ནི་བཟློག་པ་ཏེ། མཐའ་མ་ལྟ་གཞི་ཀུན་བཟློག་པ་ཟེ་གསུངས་ཡོད། འདིའི་དོན་ནི་འཁོར་ལོ་དང་པོའི་སྐབས་སུ་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་བསོད་ནམས་མ་ཡིན་པའི་ལས་བཟློག་ཚུལ་དང་། བསོད་ནམས་ཀྱི་ལས་སྒྲུབ་ཚུལ་གཙོ་བོ་གསུངས་པ་རེད། དེ་ནས་འཁོར་ལོ་བར་བའི་སྐབས་སུ་བདག་འཛིན་སྤང་ཚུལ་དང་། བདག་མེད་རྟོགས་ཚུལ་སྐོར་གཙོ་བོ་གསུངས་པ་རེད། འཁོར་ལོ་མཐའ་མའི་སྐབས་སུ་གཞི་གསལ་སྟོང་ཟུང་འཇུག་ཡིན་ཚུལ་སྐོར་རྒྱས་པར་གསུངས་ཡོད་རེད།

ཤེ་ལི། ད་དེ་རིང་ངས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་འཁོར་སྐོར་ལ་གསལ་པོ་ཧ་གོ་སོང་། ཕན་ཐོགས་ཆེན་པོ་བྱུང་། ཐུགས་རྗེ་ཆེ།

འགྱུར་མེད། ལགས་སོ། དེ་ཚོ་གལ་ཆེན་པོ་རེད། མ་བརྗེད་པར་བྱེད་ཨ།

©2023 LRZTP

སློབ་ཚན་ ༢༣ པའི་ཚིག་གསར།

རྒྱས་བཤད་གནང་།	to explain in detail or extensively (H)
བཀའ་དང་པོ།	the first [set of] teachings, the first [turning of the] wheel of *Dharma* (same as ཆོས་འཁོར་དང་པོ་)
བདེན་བཞིའི་ཆོས་འཁོར།	the teaching/turning of the wheel of *Dharma* regarding the Four [Noble] Truths
བཀའ་བར་བ།	the second [set of] teachings, (lit. the middle [set of] teachings)
མཚན་ཉིད་མེད་པའི་ཆོས་འཁོར།	[the turning of] the wheel of *Dharma* [which taught] the absence of characteristics
བཀའ་མཐའ་མ།	the third [set of] teachings (lit. the last [set of] teachings)
ལེགས་པར་རྣམ་པར་ཕྱེ་བའི་ཆོས་འཁོར།	the wheel of *Dharma* of correct discrimination
བརྗོད་བྱ།	subject, topic
འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞི།	the Four Noble Truths (lit. the Four Truthts of the Aryas)
སྡུག་བསྔལ་གྱི་བདེན་པ།	the Truth of Suffering
ཀུན་འབྱུང་གི་བདེན་པ།	the Truth of Origin [of suffering]
འགོག་པའི་བདེན་པ།	the Truth of Cessation [of suffering]
ལམ་གྱི་བདེན་པ།	the Truth of the Path
གསལ་བཤད་བསྐྱོན།	to clarify, to explain clearly (H)
འཁོར་བ།	*samsara,* cyclic existence
མྱ་ངན་ལས་འདས་པ།	*nirvana* (lit. gone beyond misery)
རྒྱུ་དང་འབྲས་བུ།	cause(s) and result(s)
སྤང་བྱ།	what is to be given up or abandoned
ཉམས་སུ་བླང་བྱ།	what is to be practiced or adopted
ཤེར་ཕྱིན།	abr. of *prajnaparamita*
སྐབས་སུ།	in the context of...
རང་གི་ངོ་བོས་མ་གྲུབ་པ།	not established by their own essence
རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པ།	not established by their own characteristics
སྟོང་པ་ཉིད།	emptiness (skt. *Shunyata)*
བྱ་རྒོད་ཕུང་པོའི་རི་བོ།	Vulture Peak (near Rajgir, India)
འཁོར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ།	the retinue of bodhisattvas

©2023 LRZTP

འོད་སྲུངས།	Dipamkara
རབ་འབྱོར།	Subhuti
མདོ་སྡེ།	the set of *sutras*
མདོ་སྡེ་དགོངས་པ་ངེས་འགྲེལ།	*Sandhi Nirmochana Sutra*, “The Sutra that Unravels the Intent”
མདོ་སྡེ་ལང་ཀར་གཤེགས་པ།	*Lankavatara Sutra,* “Descent into Lanka Sutra”
བདེ་གཤེགས་སྙིང་པོ།	*Tathagatagarbha*, *sugata*-essence, *Sugatagarbha,* Buddha-nature
སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་འོད་གསལ་བ།	the luminous nature of the mind
ཡངས་པ་ཅན།	Vaishali
རི་བོ་མ་ལ་ཡ།	Mount Malaya
གོ་རིམ།	order, sequence
སློབ་དཔོན།	(spiritual) master, *acharya,* scholar, teacher
གཞུང་།	scripture, text with established validity
དབུ་མ་བཞི་བརྒྱ་པ།	the *Madhyamika* (text), *The Four Hundred (Verses)*
བསོད་ནམས་མ་ཡིན།	non-meritorious (actions)
བཟློག	to abolish, to eliminate
བར་དུ།	in the middle...
བདག	the self
མཐའ་མ།	at the end, finally
ལྟ་གཞི་ཀུན།	the basis of all views
ལས།	action, *karma*
སྒྲུབ།	to accomplish, to established
ཚུལ།	how to..., the way to...
བདག་འཛིན།	clinging to the self, conception of a self
སྤང་།	to abandon, to give up
བདག་མེད།	selflessness
རྟོགས།	to realize, to fully understand
གསལ་སྟོང་ཟུང་འཇུག	the union of clarity and emptiness

©2023 LRZTP

སློབ་ཚན་ ༢༣

ཚིག་འབྲུའི་ དོན་ལ་འགྲེལ་བཤད་ཡོད་པའི་ཚིག་གསར།

ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་རིམ་པ་གསུམ་བསྐོར་བ། to turn the three wheels of the *Dharma,* to give the three sets of teachings
(**ཆོས་** = *Dharma*, as in: ཡེ་ཤུའི་**ཆོས་**ལུགས་ = Christianity; **ཀྱི་** = འབྲེལ་སྒྲ་; **འཁོར་ལོ་** = wheel, as in: དུས་**འཁོར་**དབང་ཆེན་ = *Kalachakra* initiation, རླུང་**འཁོར་** = fan, ventilator; **རིམ་པ་** = stages, as in: སྒོམ་**རིམ་** = *Stages of Meditation* (by Kamalasila), ལམ་**རིམ་** = *Stages of the Path* (by Tsongkapa); **གསུམ་** = three, as in: དཀོན་མཆོག་**གསུམ་** = The Three Jewels; **བསྐོར་བ་** = to turn, as in: **སྐོར་**ར་རྒྱག་པ་ = to do circumambulations, གླིང་**སྐོར་** = *Lingkor*)

རྒྱས་བཤད། detailed explanation, elaboration, extensive explanation
(**རྒྱས་** = to have increased, as in: སངས་**རྒྱས་** = Buddha; **བཤད་**པ་ = to say, to converse, as in: སྐད་ཆ་**བཤད་པ་** = to have a conversation)

ཆོས་འཁོར་དང་པོ། the first [set of] teachings, the first [turning of the] wheel of *Dharma*
(**ཆོས་** = *Dharma*, as in: **ཆོས་**ལུགས་ = religious tradition; **འཁོར་** = wheel, as in: དུས་**འཁོར་**དབང་ཆེན་ = *Kalachakra* initiation; **དང་པོ་** = first, as in: ལས་**དང་པོ་**བ་ = beginner)

བདེན་པ་བཞིའི་ཆོས་འཁོར། the teaching/turning of the wheel of *dharma* regarding the Four [Noble] Truths
(**བདེན་པ་** = Truth, as in: དྲང་**བདེན་** = honesty sincerity; **བཞི་** = four, as in: ནམ་དུས་**བཞི་** = the four seasons; **འི་** = འབྲེལ་སྒྲ་; **ཆོས་** = *Dharma*, as in: **ཆོས་**ལུགས་ = religious tradition; **འཁོར་** = wheel, as in: དུས་**འཁོར་**དབང་ཆེན་ = *Kalachakra* initiation)

བཀའ་བར་བ། the second [set of] teachings
(བཀའ་ = speech, as in: **བཀའ་**དང་བསྟན་བཅོས་ = The Word of the Buddha and the Commentaries, **བཀའ་**མོལ་གནང་བ་ = to have a conversation (H); **བར་བ་** = between, as in: **བར་**དུ་ = until)

མཚན་ཉིད་མེད་པའི་ཆོས་འཁོར། [the turning of] the wheel of *Dharma* (which taught the absence of

©2023 LRZTP

characteristics
(མཚན་ཉིད་ = characteristic, definition; མཚན་ = name, mark; ཉིད་ = emphasiser, as in: སྟོང་པ་ཉིད་ = emptiness; མེད་པ་ = not having, as in: ཤ་མེད་ = vegetarian, བདག་མེད་ = selflessness; འི་ = འབྲེལ་སྒྲ་; ཆོས་ = *Dharma*, as in: ཆོས་ལུགས་ = religious tradition; འཁོར་ = wheel, as in: དུས་འཁོར་དབང་ཆེན་ = *Kalachakra* initiation, རྐང་འཁོར་ = bicycle)

བཀའ་མཐའ་མ། the third [set of] teachings
(བཀའ་ = speech, as in: བཀའ་དང་བསྟན་བཅོས་ = The Word of the Buddha and the commentaries, བཀའ་མོལ་གནང་བ་ = to have a conversation (H); མཐའ་མ་ = last, final, end, as in: གྲུབ་མཐའ་ = philosophical tenet, མཐའ་ལ་མ་ལྷུང་བ་ = not falling into extremes)

ལེགས་པར་རྣམ་པར་ཕྱེ་བའི་ཆོས་འཁོར། the wheel of *Dharma* of correct/thorough differentiation
(ལེགས་ = good, excellent, as in: བཀྲ་ཤིས་བདེ་ལེགས་ = 'hello!'; རྣམ་པ་ = parts, aspects; ཕྱེ་བ་ = to discern, to distinguish, as in: དབྱེ་བ་ཕྱེ་བ་ = to differentiate; ཆོས་ = *Dharma*, as in: ཆོས་ལུགས་ = religious tradition; འཁོར་ = wheel, as in: དུས་འཁོར་དབང་ཆེན་ = *Kalachakra* initiation)

བརྗོད་བྱ་གཙོ་བོ། the main subject, topic, subject matter
(བརྗོད་པ་ = to express, as in: བརྗོད་ཡུལ་ལས་འདས་པ་ = inexpressible, beyond words; བྱ་ = must do, action, as in: བྱ་ཚིག = verb, བྱ་བ་ = action; གཙོ་བོ་ = main, as in: གཙོ་སེམས་ = main mind, དམངས་གཙོ་ = democracy)

འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞི། The Four Noble Truths
(འཕགས་པ་ = Noble One, as in: རྒྱ་གར་འཕགས་པའི་ཡུལ་ = the noble land of India; འི་ = འབྲེལ་སྒྲ; བདེན་པ་ = truth, as in: དྲང་བདེན་ = honesty, sincerity; བཞི་ = four, as in: ནམ་དུས་བཞི་ = the four seasons)

སྡུག་བསྔལ་གྱི་བདེན་པ། The Truth of Suffering
(སྡུག་བསྔལ་ = suffering; སྡུག as in: སྡུག་པོ་ = bad, poor, miserable; བསྔལ་ = pain; གྱི་ = འབྲེལ་སྒྲ་; བདེན་པ་ = truth, as in: དྲང་བདེན་ = honesty, sincerity)

ཀུན་འབྱུང་གི་བདེན་པ། The Truth of Origin [of suffering]
(ཀུན་ = all, as in: ཀུན་དགའ་ = Ananda, ཀུན་རྫོབ་ = relative, conventional;

©2023 LRZTP

འབྱུང་བ་ = to arise, as in: **འབྱུང་བ་**ལྔ་ = the five elements, **འབྱུང་**ཁུངས་ = source particle; **གི་** = འབྲེལ་སྒྲ་; **བདེན་པ་** = truth, as in: དྲང་**བདེན་** = honesty, sincerity)

འགོག་པའི་བདེན་པ།

The Truth of Cessation [of suffering]
(**འགོག་པ་** = to be stopped, to cease, as in: **དགག་**སྒྲ་ = negation particle; **བདེན་པ་** = truth, as in: དྲང་**བདེན་** = honesty, sincerity)

ལམ་གྱི་བདེན་པ།

The Truth of the Path
(**ལམ་** = path, as in: **ལམ་**ཀ་ = road, path, **ལམ་**ལྔ་ = the five paths, ཚོགས་**ལམ་** = the Path of Accumulation, སྦྱོར་**ལམ་** = the Path of Joining; **གྱི་** = འབྲེལ་སྒྲ་; **བདེན་པ་** = truth, as in: དྲང་**བདེན་** = honesty, sincerity)

གསལ་བཤད།

clarification, clear explanation, elucidation
(**གསལ་** = **གསལ་**པོ་ = clear, as in: དམིགས་**བསལ་** = especially; **བཤད་**པ་ = to say, to express, as in: སྐད་ཆ་**བཤད་པ་** = to have a conversation)

འཁོར་བ་དང་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ།

samsara and *nirvana*, cyclic existence and peace
(**འཁོར་བ་** = *samsara*, as in: **འཁོར་**ལོ་ = wheel, རླུང་**འཁོར་** = fan, ventilator, དུས་**འཁོར་**དབང་ཆེན་ = *Kalachakra* initiation; **དང་** = **དང་**སྒྲ་ = and; **མྱ་ངན་** = suffering, sorrow; **ལས་** = འབྱུང་ཁུངས་ = from; **འདས་པ་** = to have transcended, as in: བཅོམ་ལྡན་**འདས་** = The Transcendent Conqueror, དུས་**འདས་པ་** = Past tense)

འཁོར་བའི་རྒྱུ་དང་འབྲས་བུ།

the cause(s) and result(s) of *samsara*
(**འཁོར་བ་** = *samsara*, as in: **འཁོར་**ལོ་ = wheel, རླུང་**འཁོར་** = fan, ventilator, སྲིད་པ་ཁམས་གསུམ་**འཁོར་བ་** = the three realms of cyclic existence; **འི་** = འབྲེལ་སྒྲ་; **རྒྱུ་** = cause, as in: **རྒྱུ་**རྐྱེན་ = causes and conditions, **རྒྱུ་**མཚན་ = reason; **དང་** = **དང་**སྒྲ་ = and; **འབྲས་བུ་** = result, effect, as in: ལས་རྒྱུ་**འབྲས་** = *karma*, cause and effect, **འབྲས་** = rice)

མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་རྒྱུ་དང་འབྲས་བུ།

the cause(s) and result(s) of *nirvana*
(**མྱ་ངན་** = suffering, sorrow; **ལས་** = འབྱུང་ཁུངས་ = from; **འདས་པ་** = to have transcended, as in: བཅོམ་ལྡན་**འདས་** = The Transcendent Conqueror; དུས་**འདས་པ་** = Past tense; **འི་** = འབྲེལ་སྒྲ་; **རྒྱུ་** = cause, as in: **རྒྱུ་**རྐྱེན་ = causes and conditions, **རྒྱུ་**མཚན་ = reason; **དང་** = **དང་**སྒྲ་ = and;

©2023 LRZTP

	འབྲས་བུ་ = result, effect, as in: ལས་རྒྱུ་**འབྲས་** = *karma*, cause and effect, **འབྲས་** = rice)
སྤང་བྱ།	what is to be given up, what needs to be abandoned, discarded (**སྤང་**བ་ = to abandon, to discard; **བྱ་** = that which one must do, as in: **བྱ་**བ་ = action, activity, **བྱ་**ཚིག = verb)
ཉམས་སུ་བླང་བྱ།	what is to be practiced, what needs to be adopted, cultivated (**ཉམས་པ་** = to degenerate, as in: **ཉམས་**ལེན་བྱེད་པ་ = to practice; **བླང་**བ་ = to adopt, to take up, as in: **བླང་**དོར་གྱི་གནས་ = what is to be adopted and what is to be given up; **བྱ་** = that which one must do, as in: **བྱ་**བ་ = action, activity, **བྱ་**ཚིག = verb)
ཞུ་བའི་རྒྱུ་མཚན་ག་རེ་ཡིན་ན།	what might be the reason for describing it as… (**ཞུ་**བ་ = to say (h), as in: ཞབས་**ཞུ་**བ་ = waiter, servant; **འི་** = འབྲེལ་སྒྲ་; **རྒྱུ་མཚན་** = reason, **རྒྱུ་** = cause; **མཚན་** = name (H), mark; **ག་རེ་** = what?; **ཡིན་ན།** = I wonder)
ཤེར་ཕྱིན་སྐབས་སུ།	in the context of the *prajnaparamita* (**ཤེར་ཕྱིན་** = *prajnaparamita*; **ཤེར་** = ཤེས་རབ་ = wisdom; **ཕྱིན་** = went, as in: ཕ་རོལ་ཏུ་**ཕྱིན་**པ་ = *paramita*; **སྐབས་** = occasion, context, as in: གོ་**སྐབས་** = opportunity)

©2023 LRZTP

ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་གི་ངོ་བོས་མ་གྲུབ་པ། all phenomena are not established in terms of having their own essence

(**ཆོས་** = *Dharma*; **ཐམས་ཅད་** = all, every, as in: སེམས་ཅན་**ཐམས་ཅད་** = all sentient beings; **རང་** = oneself, as in: **རང་**སྦྱོང་ = self study; **ངོ་བོ་** = essence, as in: **ངོ་བོ་**ཉིད་ཀྱི་སྐུ་ = *svabhavikakaya*; **མ་** = "not"; དགག་སྒྲ་; **གྲུབ་**པ་ = to be established, as in: ཚིག་**གྲུབ་** = sentence)

རང་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པ། [they are] not established in terms of having their own characteristics

(**རང་** = oneself, as in: **རང་**སྦྱོང་ = self study; **གི་** = འབྲེལ་སྒྲ་; **མཚན་ཉིད་** = characteristic, definition; **མཚན་** name (H), mark; **ཉིད་** = emphasizer, as in: སྟོང་པ་**ཉིད་** = emptiness; **ཀྱིས་** = བྱེད་སྒྲ་; **མ་** = དགག་སྒྲ་, as in: **མ་**རིག་པ་ = ignorance; **གྲུབ་པ་** = to be established, as in: ཚིག་**གྲུབ་** = sentence)

སྟོང་པ་ཉིད། emptiness (Skt. *Shunyata*)

(**སྟོང་པ་** = empty, as in: གཟུགས་**སྟོང་པའོ་**། = "Form is empty"; **ཉིད་** = emphasizer, as in: མཚན་**ཉིད་** = definition, characteristic, རང་**ཉིད་**གཅིག་པུ་ = I myself, alone)

བྱ་རྒོད་ཕུང་པོའི་རི་བོ། Vulture Peak (near Rajgir, India)

(**བྱ་** = bird, as in: **བྱ་ཤ་** = chicken; **རྒོད་** = wild, as in: བྱིང་**རྒོད་** = dullness and agitation; **ཕུང་པོ་** = heap, *skandha*, as in: **ཕུང་པོ་**ལྔ་ = the five aggregates; **རི་**བོ་ = mountain, as in: གངས་**རི་** = snow mountain, **རི་**རབ་ = Mount Meru)

འཁོར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དང་འོད་སྲུངས་དང་རབ་འབྱོར། the retinue of bodhisattvas, Dipamkara and Subhuti

(**འཁོར་** = retinue, as in: **འཁོར་**ལོ་ = wheel; **བྱང་ཆུབ་** = enlightenment; **བྱང་** = to have purified; **ཆུབ་** = to have understood; **སེམས་** = mind, heart, as in: **སེམས་**པ་ཤོར་བ་ = to fall in love; **དཔའ་** = hero, as in: **དཔའ་**བོ་ = hero, **དཔའ་**མོ་ = heroine; **དང་** = **དང་**སྒྲ་; **འོད་** = light, as in: **འོད་**ཟེར་ =light ray; **སྲུངས་** = to guard, as in: **སྲུང་**སྐྱོབ་བྱེད་པ་ = to protect; **དང་** = **དང་**སྒྲ་;**རབ་** = completely, as in: ཤེས་**རབ་** = wisdom, ཡ་**རབ་** = polite; **འབྱོར་** = riches, as in: དལ་**འབྱོར་**བཅོ་བརྒྱད་ = the eighteen freedoms and riches)

མདོ་སྡེ། *sutras*

©2023 LRZTP

(**མདོ་** = *sutra*; **སྡེ་** = section, part)

མདོ་སྡེ་དགོངས་པ་ངེས་འགྲེལ།	*Sandhi Nirmochana Sutra*, “The Sutra that Unravels the Intent” (**མདོ་སྡེ་** = *sutra*; **དགོངས་པ་** (H) = བསམ་པ་ = thought, intent, as in: **དགོངས་**ཚུལ་ (H) = opinion; **ངེས་** = certainty, as in: **ངེས་**ཤེས་སྒྲོན་མེ་ = *The Beacon of Certainty* (by Mipham Rinpoche); **འགྲེལ་** = to explain, as in: **འགྲེལ་**བཤད་རྒྱག་པ་ = to explain, elucidate)
མདོ་སྡེ་ལང་ཀར་གཤེགས་པ།	*Lankavatara Sutra,* “Ascent onto Lanka, Descent into Lanka Sutra” (**མདོ་སྡེ་** = *sutra*; **ལང་ཀར་** = Lanka; **གཤེགས་པ་** = to travel, to go, to come, as in: བདེ་**གཤེགས་**སྙིང་པོ་ = Buddha-nature)

©2023 LRZTP

བདེ་གཤེགས་སྙིང་པོ། *Tathagatagarbha*, *sugata*-essence, *Sugatagarbha,* buddha-nature
(**བདེ་** = bliss, happiness, as in: ཞི་**བདེ་** = peace and happiness, **བདེ་**པོ་ = fine, comfortable; **གཤེགས་**པ་ = to travel, to go, to come; **སྙིང་པོ་** = essence, as in: **སྙིང་** = heart, **སྙིང་**བསྡུས་ = summary, **སྙིང་**རྗེ་པོ་ = pretty, beautiful)

སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་འོད་གསལ་བ། the luminous nature of the mind
(**སེམས་** = mind, heart, as in: **སེམས་**པ་བཟང་པོ་ = kind hearted; **ཀྱི་** = འབྲེལ་སྒྲ་; **རང་བཞིན་** = nature; **རང་** = self, as in: **རང་**སྦྱོང་ = self study; **འོད་** = light, as in: **འོད་**ཟེར་ = rays of light; **གསལ་བ་** = clear, as in: དམིགས་བསལ་ = especially **གསལ་**སྟོང་ཟུང་འཇུག་ = the unity of clarity and emptiness)

ཡངས་པ་ཅན་དང་རི་བོ་མ་ལ་ཡ། Vaishali and Mount Malaya
(**ཡངས་པ་** = wide, spacious; **ཅན་** = having, as in: སེམས་**ཅན་** = animal; **དང་** = དང་སྒྲ་; **རི་བོ་** = mountain, as in: གངས་**རི་** = snow mountain; **མ་ལ་ཡ་** = Malaya)

གོ་རིམ་འདི་འདྲས་ཟེ་བཞག་པའི་རྒྱུ་མཚན། the reason for putting them in this order
(**གོ་རིམ་** = order, **རིམ་** =stage, as in: སྒོམ་**རིམ་** = *Stages of Meditation*, ལམ་**རིམ་** = *Stages of the Path*; **འདི་འདྲས་ཟེ་** = like this, as in: **འདྲ་**བ་ = to be like, སྐུ་**འདྲ་** = statue; **བཞག་**པ་ = to put, to place, as in: མཉམ་**བཞག** = meditative equipoise; **འི་** = འབྲེལ་སྒྲ་; **རྒྱུ་མཚན་** = reason; **རྒྱུ་** = cause; **མཚན་** = mark, name)

སློབ་དཔོན། (spiritual) master, *acharya,* scholar, teacher
(**སློབ་**པ་ = to learn, to train, to teach, as in: **སློབ་**སྦྱོང་ = studies, **སློབ་**ཕྲུག = student; **དཔོན་** = master, chief, as in: ཚོང་**དཔོན་** = shop owner)

གཞུང་དབུ་མ་བཞི་བརྒྱ་པ། the *Madhyamika* text, *The Four Hundred [Verses]*
(**གཞུང་** = text, as in: རིག་**གཞུང་** = culture; **དབུ་མ་** = *Madhyamika*, **དབུ་** = middle, as in: **དབུས་**གཙང་ the two provinces of U and Tsang; **བཞི་བརྒྱ་** = four hundred)

བསོད་ནམས་མ་ཡིན་དང་པོ་བཟློག
བར་དུ་བདག་ནི་བཟློག་པ་དེ།
མཐའ་མ་ལྟ་གཞི་ཀུན་བཟློག་པ།

First reverse what is non-meritorious,
In the middle overcome the self,
And at the end give up the basis of all views!

©2023 LRZTP

(**བསོད་ནམས་** = merit; **མ་** = not, དགག་སྒྲ་, as in: **མ་**རིག་པ་ = ignorance; **དང་པོ་** = first, as in: ལས་**དང་པོ་**བ་ = beginner; **བཟློག་**པ་ = to reverse, as in: **ཟློག་**ཕྱོགས་[1]= opposing side; **བར་དུ་** = in the middle, as in: **བར་དུ་** = until; **བདག** = self, as in: **བདག་**གཞན་ = self and other, **བདག་**མེད་ = selflessness; **ནི་** = ནི་སྒྲ་ = emphasiser; **བཟློག་**པ་ = to reverse; **ཏེ་** = ལྷག་བཅས་; **མཐའ་མ་** = the end, as in: གྲུབ་**མཐའ་**[2] = philosophical tenet, **མཐའ་**ལ་མ་ལྷུང་བ་ = not falling into extremes; **ལྟ་** = view, as in: **ལྟ་**སྒོམ་སྤྱོད་གསུམ་ = the three – view, meditation and conduct; བརྙན་འཕྲིན་**ལྟ་བ་** = to watch T.V; **གཞི་** = basis, as in: འཆར་**གཞི་** = plan; **ཀུན་** = all, as in: **ཀུན་**རྫོབ་ = relative, conventional; **བཟློག་པ** = to reverse)

བསོད་ནམས་མ་ཡིན་པའི་ལས་ལས་བཟློག་ཚུལ། the way to reverse non-meritorious *karma*

(**བསོད་ནམས་** = merit; **མ་** = དགག་སྒྲ་, as in: **མ་**བདེ་ = uncomfortable; **ལས་** = *karma*, action, as in: **ལས་**ཀ་ = work, **ལས་**རྒྱུ་འབྲས་ = *karma*, cause and effect, **ལས་** = འབྱུང་ཁུངས་ = from; **བཟློག་པ་**= to reverse; **ཚུལ་** = way, manner, as in: བསམ་**ཚུལ་** = opinion, way of thinking, གནས་**ཚུལ་** = situation)

བསོད་ནམས་ཀྱི་ལས་སྒྲུབ་ཚུལ། the way to accomplish virtuous actions, *karma*

(**བསོད་ནམས་** = merit; ཀྱི་ = འབྲེལ་སྒྲ་, **ལས་** = *karma*, action, as in: **ལས་**ཀ་ = work, **ལས་**རྒྱུ་འབྲས་ = karma, cause and effect; སྒྲུབ་པ་ = to accomplish, as in: ཚིག་**སྒྲུབ་**= sentence; **ཚུལ་** = way, manner, as in: བསམ་**ཚུལ་** = opinion, way of thinking, གནས་**ཚུལ་** = situation)

བདག་འཛིན་སྤང་ཚུལ་དང་། བདག་མེད་རྟོགས་ཚུལ། the way to stop clinging to a [concept of] self and the way of realizing the absence of self

(**བདག།** = self, as in: **བདག་**གཞན་ = self and other, **བདག་**མེད་ = selflessness; **འཛིན་**པ་ = to hold, grasp, as in: **འཛིན་**གྲྭ་ = class, བློ་ལ་**འཛིན་**པ་ = to keep in mind, memorize; **སྤང་**བ་ = to abandon, to discard; **ཚུལ་** = way, manner, as in: བསམ་**ཚུལ་** = opinion, way of thinking, གནས་**ཚུལ་** = situation; **དང་** = **དང་**སྒྲ་; **བདག་**མེད་ = selflessness; **བདག་** as in: **བདག་**འཛིན་ = grasping to a

1 mostly spelled: ལྡོག་ཕྱོགས་

2 also spelled: སྒྲུབ་མཐའ་

self; **རྟོགས་**པ་ = to realize, as in: སྤང་**རྟོགས་**ཀྱི་ཡོན་ཏན་ = the qualities of renunciation and realization)

གཞི་གསལ་སྟོང་ཟུང་འཇུག་ཡིན་ཚུལ། the way in which the union of clarity and emptiness is the basis

(**གཞི་** = basis, as in: འཆར་**གཞི་** = plan; **གསལ་** = **གསལ་**པོ་ = clear, as in: དམིགས་**བསལ་** = especially; **སྟོང་** = empty, as in: **སྟོང་**པ་ཉིད་ = emptiness; **ཟུང་འཇུག་** = union, unity; **ཟུང་** = pair, side; **འཇུག་**པ་ = to enter, engage, as in: རྟགས་ཀྱི་**འཇུག་པ་** = *Application of Genders,* སྤྱོད་**འཇུག་** = *Bodhisattvacharavatara*; **ཡིན་** = to be; **ཚུལ་** = way, manner, as in: བསམ་**ཚུལ་** = opinion, གནས་**ཚུལ་** = situation

©2023 LRZTP

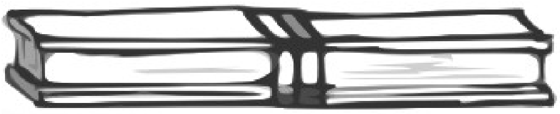

Grammatical aims of this lesson

After studying this lesson you will know:

- that there are alternative ways of expressing the sequence of two actions (using **བྱས།**, **ནས།** and **སྟེ།**)
- that sometimes **བྱས།**, **ནས།** and སྟེ་ can also show a reason
- how to use **བྱས།**,**ནས།** and **སྟེ།** to form adverbs
- how to combine them with verbs of motion
- the additional functions of **ནས།** (*from, since, among,* etc.)
- how to use **བྱས།** when making a list
- that **དེ།**, **སྟེ།**, **ཏེ།**, when added to a complete sentence, also mean "but"

Sequence and reason

It is convenient to introduce the connectives **བྱས།**, **ནས།** and **སྟེ།** at the same time, as many of their functions overlap. In this way, they can be compared and contrasted with each other. Please be aware that people from Lhasa tend to favour བྱས་. The more literary forms are ཏེ།, སྟེ། and དེ།. The most universal form is ནས།. In most of their usages, these connectives follow after a verb in the past tense. In this context, the second part of the sentence can be in any tense or mode. The first usage carries the meaning of "after" or "because." For example:

ངའི་ཨ་མས་ང་ལ་བཀའ་བཀྱོན་གནང་**ནས་**ང་སེམས་པ་སྐྱོ་བྱུང་། བཀའ་བཀྱོན་གནང་བྱས་ བཀའ་བཀྱོན་གནང་ཏེ་
I felt sad because (or "after") my mother scolded me.

In such a context, བྱས། or སྟེ། would carry exactly the same meaning. For example:

ཁོང་ཆང་མང་པོ་བཏུང་**ནས་**ར་བཟི་སོང་།
After drinking lots of *chang,* he got drunk.

བསྟན་འཛིན་ལགས་ཀྱིས་དཀའ་ལས་མང་པོ་བརྒྱབ་**བྱས་**འབྲས་བུ་ཡག་པོ་སླེབ་པ་རེད།
Afterwards, because Tenzin made great effort, there was a good result.

ན་ཉིང་ངའི་ཙོ་ཙོ་ཆང་ས་བརྒྱབ་**བྱས་**ཁང་པ་ཡང་སྒྲོས་སོང་།

©2023 LRZTP

Last year, after getting married, my brother also moved [to another] house.

ཁོང་ཉིན་ལྟར་རེ་བཞིན་ཇ་བཏུང་**ནས**་ཨ་མ་ལགས་འཁྱམ་འཁྱམ་ལ་འཁྲིད་ཀྱི་ཡོད་རེད།

Every single day, after tea, he takes his mother for a walk.

བྱི་རིལ་ཟ་ཡག་མང་དྲགས་**བྱས**་ད་ལྟ་ང་གྲོད་ཁོག་ན་གི་འདུག

After eating too many sweets, I now have a stomach ache.

In many of these sentences, one could also translate བྱས།, ནས། and སྟེ། as "because." There is flexibility with regards to the translation of the diverse usages of these particles. For example:

ངས་སྨན་མང་པོ་བཟས་**བྱས**་ན་ཚ་དྲག་སོང་།

After taking lots of medicine, I recovered from the illness.

Because I took lots of medicine I recovered from the illness.

Exception to the rule:

When the verb is **negated**, some native speakers maintain that ནས་ does **not** work:

ནད་པས་སྨན་**མ**་བཟས་**བྱས**་ན་ཚ་དྲག་མ་སོང་། ནད་པས་སྨན་**མ**་བཟས་**ཏེ**་ན་ཚ་དྲག་མ་སོང་།

Because the patient did not take the medicine, she did not recover.

In this sentence, ནས། would not work because it carries a stronger notion of "afterwards" than is the case with བྱས། and སྟེ།.

Adverbs

The connectives ནས། and བྱས། are also used to form adverbs. These consist of adjective + བྱས་ནས། or: adjective + བྱས། For example:

བསོད་ནམས་བུ་མོ་**སྙིང་རྗེ་པོ**་ཅིག་རེད།

Sonam is a beautiful girl. (adjective)

ཁོས་ཡི་གེ་**སྙིང་རྗེ་པོ་བྱས་ནས**་འབྲི་གི་འདུག

She writes [the letter] beautifully. (adverb)

ཁྱེད་རང་**ཀློད་ཀློད་བྱས་ནས**་བཞུགས་རོགས་གནང་།

Please sit comfortably!

གསལ་པོ་བྱས་ནས་གསུངས་ན་མ་གཏོགས་ངས་ཁམས་སྐད་གོ་གི་མི་འདུག

Unless spoken clearly, I cannot understand the Kham dialect.

ཨ་མ་མ། ཁ་ལག་**ག་ལེར་བྱས་ནས**་ཟོ་དང་། བྲེལ་བ་མི་འདུག

My dear! Eat slowly! There is no hurry!

ཕྲུ་གུ་ཚོ་**སྐྱིད་པོ་བྱས་ནས**་མཉམ་དུ་རྩེད་མོ་རྩེ་གི་འདུག

The kids are playing happily together.

©2023 LRZTP

It is also sometimes the case that the adjective alone is used instead of the adverbial compound, further underscoring the difficulty of identifying certain words as one or other part of speech outside the particular context of the sentence. For example:

སྣག་སྣག་**མགྱོགས་པོ་**ཞི་དྲགས་བཏང་ན་ཉེན་ཁ་ཆ་པོ་འདུག
It is dangerous to drive a motorbike very **fast!**

Verbs of motion

Another usage of བྱས།, ནས། and སྟེ། is in combination with verbs of motion. Often, here, the translations work best using the "-ing" form of the verb. For example:

ང་གོམ་པ་**བརྒྱབ་ནས་**ཡོང་པ་ཡིན།
I walked here. I came on foot.

ཁོང་ཚོ་གནམ་གྲུའི་ཐོག་**ནས་**སོག་ཡུལ་ལ་ཕྱིན་སོང་།
They went to Mongolia by plane. (lit. sitting in a plane)

ཏ་**བཞོན་ནས་**གནས་མཇལ་ལ་འགྲོ་ན་སྐྱིད་པོ་ཡོང་ས་རེད།
It might be fun (lit. become) to go on pilgrimage on horseback.

ཁྱེད་རང་སྣག་སྣག་**བཏང་ནས་**རྒྱལ་ས་ལ་འགྲོ་མྱོང་ངས།
Have you ever gone to town by motorbike? (lit. driving a motorbike)

རིན་པོ་ཆེ་མེ་འཁོར་ལ་**ནང་ནས་**རྡོ་རྗེ་གདན་ལ་ཕེབས་ཀྱི་རེད།
Rinpoche will go to Bodhgaya by train. (lit. sitting in a train)

ང་རྐང་འཁོར་**བཏང་ནས་**སློབ་གྲྭ་ལ་སླེབས་ཙང་ད་ལྟ་ཐང་ཆད་ཀྱི་འདུག
Because I came to school by bicycle, I am tired now.

Adverbial Compound - two actions at the same time

Furthermore, the connectives བྱས།, ནས། and སྟེ། can all be used to express the fact that two actions are happening at the same time, in which case they form an adverbial compound. For example:

ཁོང་གཟབ་གཟབ་**བྱས་ནས་**འགྲོ་གི་འདུག   ཁོང་གཟབ་གཟབ་**བྱས་སྟེ་**འགྲོ་གི་འདུག

There are two verbs in this sentence: "to be careful" and "to go." Rather than meaning "after being careful, he went," this sentence is to be understood as "he went carefully." The verb that is followed by བྱས་, ནས་ or སྟེ་ elaborates on the manner in which the other verb is happening. For example:

བཀྲ་ཤིས་དེབ་**ཀློག་བྱས་**ནང་ལ་བསྡད་འདུག
Tashi is staying at home reading books.

©2023 LRZTP

བཀྲ་ཤིས་ཅ་ལག་**ཉོས་ནས་**ཁྲོམ་ལ་ཡར་མར་འགྲོ་གི་འདུག

Tashi goes everywhere (lit. up and down) in the market, buying stuff.

བཀྲ་ཤིས་སྐད་ཆ་**བཤད་ནས་**སློབ་གྲྭ་ལ་འགྲོ་གི་འདུག

Tashi goes to school chatting.

Different usages of ནས།

In a different context, the connective ནས། can simply mean "from." Alternatively, when it appears together with ནང་ནས།, it is translated as "among" (see Lesson 17). In these functions, ནས། **cannot** be replaced by བྱས། or སྟེ།. For example:

ཁྱེད་རང་ལུང་པ་**ག་ནས་**ཡིན། ང་རྒྱ་གར་**ནས་**ཡིན།

Where are you from? (lit. Which country are you from?) I am from India.

ཕྱུ་པ་སྙིང་རྗེ་པོ་འདི་**ག་ནས་**ཉོས་པ་ཡིན། ཁ་སང་ཁྲོམ་**ནས་**ཉོས་པ་ཡིན།

Where did you buy this beautiful chupa? I bought it at the market yesterday.

ངས་བལྟས་པའི་དེབ་ཚང་མའི་**ནང་ནས་**སྤྱོད་འཇུག་སྣན་ཤོས་རེད།

Among all the books I have read, *Entering the Way of the Bodhisattva* was the most interesting.

In certain contexts, ནས། is translated as "since / for a certain length of time." In such a sentence, the preceding verb is always in the Past tense. For example:

ཁྱེད་རང་བོད་སྐད་སློབ་སྦྱོང་**བྱས་ནས་**ལོ་ག་ཚོད་ཕྱིན་སོང་། བོད་སྐད་**སྦྱངས་ནས་**ལོ་གཉིས་ལྷག་ཙམ་ཕྱིན་སོང་།

How many years have you been studying Tibetan? – I've been learning Tibetan for a little over two years.

Various functions of བྱས།

As well as meaning "after" and "because," and as well as being used to form adverbs, the connective བྱས་ is also used when creating a list. Whenever three or more persons, nouns or items are listed in a sentence, a བྱས། followed by a ཤད། is added. Before the final word in the list, དེ་ནས།, ཨ་ནི།,ད་ག་ནང་བཞིན།, etc. is added. For example:

ངའི་ཨ་མ་ལགས་**བྱས།** ཁོང་གི་གྲོགས་མོ་**བྱས།** ང་ཚོའི་ཁྱིམ་མཚེས་**བྱས།** ཨ་ནི་ང་། ང་ཚོ་བཞི་དགོན་པ་ལ་ཕྱིན་པ་ཡིན།

My mother, her friend, our neighbour and I – the four of us went to the monastery.

ང་གཞས་ཉན་ཡག་**བྱས།** ཞབས་བྲོ་འཁྲབ་ཡག་**བྱས།** ལྟད་མོ་ལྟ་ཡག་**བྱས།** དེ་ནས་ལྷ་མོ་འཁྲབ་ཡག་ལ་སོགས་པ་ལ་དགའ་པོ་ཞེད་དྲགས་ཡོད།

I really like listening to music, going dancing, watching movies and going to operas.

ཁོང་གིས་མོག་མོག་བྱས། འཐེན་ཐུག་བྱས། ཤ་བག་ལེབ་བྱས། ད་ག་ནང་བཞིན་འབྲས་དང་ཚལ་མང་པོ་ཞི་དྲགས་བཟས་བྱས་ད་ལྟ་གྲོད་ཁོག་ན་གི་འདུག

She ate *momos*, noodle soup, meat-bread and a lot of rice and vegetables. So now she has a stomach ache.

Various functions of སྟེ།, ཏེ།, དེ།

As explained above, when སྟེ་ is added to the Past tense of a verb, it is equivalent to ནས། or བྱས།, and means "after" or "because." It has different spellings depending on the preceding suffix, and is therefore also a ཐད་གཞན་དབང་ཅན། or a dependent particle. However, when it is added at the **end of a complete sentence**, སྟེ།, ཏེ།, དེ། means "but." It could be alternatively expressed by ཡིན་ན་ཡང་།. For example:

ཟླ་བ་མི་སེམས་བཟང་པོ་རེད་དེ་བློས་འཁེལ་པོ་རང་མི་འདུག

Dawa is a kind guy but he is not very reliable.

ཁོང་ལ་དངུལ་ཕྱིན་ནས་ཡོད་མ་རེད་དེ་ད་དུང་སྦྱིན་པ་གཏོང་གི་ཡོད་རེད།

She does not have much money at all but still she practices generosity.

ང་ཞོགས་གས་སྔ་པོ་ཚོང་ཁང་ལ་ཕྱིན་པ་ཡིན་ཏེ་ང་སླེབས་དུས་སྒོ་བརྒྱབ་འདུག

I went to the shop in the early morning, but when I got there it was closed.

མོ་རང་ལ་ཕྲུ་གུ་གཅིག་ཀྱང་མི་འདུག་སྟེ་ཁོ་རང་གི་ཨ་ཅག་གི་ཕྲུ་གུ་ཚོ་ལ་ལྟ་རྟོག་བྱེད་ཀྱི་འདུག

She does not even have a child, but she takes care of her older sister’s children.

ངའི་ངོ་ཤེས་པ་འདི་ཕྱུག་པོ་ཡོད་རེད་དེ་དངུལ་འགྲོ་སོང་གཏོང་ཤེས་ཀྱི་ཡོད་མ་རེད།

I know a person who is rich but does not know how to spend (his) money.

སློབ་ཚན་འདི་ལས་སླ་པོ་མི་འདུག་སྟེ་ཁྱེད་རང་ཚོ་སེམས་ཤུགས་མ་ཆག་པར་བྱེད་ཨ།

This lesson is not easy, but don't be discouraged!